

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 18. Eucharistiam indigne sumentes. Ex Veteri. Novo. Patribus, & aliis.
Appendix præcedentis paragraphi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Ingressusq; eis Jordanem &c. Joſue 3. 15. Sicut tranſiit prior Hebræorum, quò duce Moſe tranſierunt mare rubrum, repræſentat Baptiſmum: ſic poſterior, quò duce Joſue tranſierunt Jordanem, figurat Pœnitentiam. Et ſicut Hebræi poſt tranſitum Jordanis celebrârunt Paſcha; ſic poſt Pœnitentiam ſumitur Euchariftia. Præterea Jordanis Hebræicè idem eſt, quod *fluuius judæiſj*. Talis eſt Pœnitentia, in qua pœnitens eſt accuſator ſui, & Sacerdos judex. Sicut Jordanis conuerſus eſt retroſum, ſic pœnitens vitam commutat. Sicut Hebræi tranſitò Jordane cum Chananeis bella geſſerunt, donec ijs expulſis terram poſſederunt; ſic & nos poſt mutationem vitæ aſſidue cum vitis conſtigamus neceſſe eſt. Cornelius in Joſ. 4. 25.

Da mihi paululum aque in vaſe, ut bibam. 3. Reg. 7. 10. Dein ait: *affer mihi obſecro, & buccellam panis in manu tua.* v. 11. Priùs aquam, tum panem petit. Idem ibidem q. 8.

Joſias noluit fieri Phaſe, niſi priùs Judæa purgaretur ab idololatria. 4. Reg. 23. 21.

Comedite amici, & bibite, & inebriamini chariſſimi. Cant. 5. 1. Per amicos, & chariſſimos, S. Gregorius, & alij, accipiunt quolibet Fideles, & juſtos; qui hîc invitantur à Chriſto ad Euchariftiæ Synaxim. Illa enim ſuò ſpirituale gultu, & dulcedine, quaſi inebriat animam; ut omnium oblita non niſi Chriſtum cogitet, & amet. Sed ante hanc vini, mellisque in Euchariftia degultationem oportet præmittere myrrham, id eſt, mortificationem, pœnitentiam, confeſſionem peccatorum. Hinc præmiſit dicens: *miſſi miſſi myrrham.* Ità Nyſſenus, Philo, Rupertus, apud Cornelium hic.

Convertentur ſedentes in umbra ejus; vivent triticò. Oſeæ 14. 8. Primò convertentur, ſcilicet à via ſua mala. Poſt conversionem, & confeſſionem, ſedebunt ſub umbra ejus. Chaldaus: *habitant in umbra Chriſti ſui.* Tunc autem *vivent triticò*, id eſt, vitam ſuam ſpiritualem nutriant, & proficiant, de Ponte in Cant. 2. Exhort. 28. § 1.

Ex Novo.

Cùm natus eſſet Jeſus in Bethlehem Juda. Matth. 2. 1. Bethlehem interpretatur *domus panis*: Judæa autem *conſiſſio*. Fiat igitur, ut nos nunc per Confeſſionem firmus domus panis ſpirituale. Theophylactus in Matth.

Curavit languidos eorum. Matth. 14. 14. Obſerva, quòd cùm daturus eſſet panes benedictionis Diſcipulis, ut apponerent turbis, ſanavit egrotos; ut ſani participes fierent panum benedictionis. Non enim poſſunt, qui adhuc egrotant, capere panes benedictionis. Origenes in Matth. 14.

Involvitur illud in ſindone munda. Matth. 27. 58. Ubi Chriſta: Sindone munda involvit Jeſum, qui mundo corde ſuſcipit. Inde mos Eccleſiæ manavit, ut purâ, ſimplicique ſindone, ſeu lineò pannò, ſacra Hoſtia excipiat. Quia ſicut linum lavari, torqueri, ac ſiccari, ſolet; ita per aquam *Polyanth. Sacr. Tom. I.*

lacrymarum corda mundari, per opera pœnitentiæ torqueri, per fervorem charitatis à carnalium deſideriorum humore ſiccari, debeat, ut Chriſti Corpus excipere mereatur. Doultreman l. 1. cap. 4. Per opera pœnitentiæ debes torqueri, per fervorem divini amoris à carnalium deſideriorum humore deſiccari. S. Bernardinus ſerm. 57.

Miſereor ſuper turbam. Marci 8. 2. Non ſolum ægris ſanitatem contulit; ſed etiam turbam pane, & piſcibus, in ſolitudine pavit Dominus. Vult Chriſtus paſcere, quos curavit: priùs aufert infirmitates, ut poſtea ſanis offerat cibos. S. Hieronymus in Matth.

Bethlehem factus es, dignus planè ſuſceptione Dominicâ: ſi tamen confeſſio non deſuerit. Sanct. Bernardus ſerm. 1. in vigil. Nat. Dom.

§. XVIII.

Euchariftiam indignè ſumentes.

Ex Veteri.

Miſit eum Dominus Deus de paradifo voluptatis. Gen. 3. 23. Conſidera cum timore, & tremore: ſi à paradifo terreſtri primores parentes divinò imperiò expulſi ſunt; nè fortè in eo remanentes ſumerent de ligno vitæ, qui erant indigni peccatores: quis non timeat mortuus in peccato ad ſumendum vitæ panem, Deum vivum, accedere ad altare Dei? Fernandus hic.

Ubi eſt Abel frater tuus? Gen. 4. 9. Hoc dicitur cuilibet accipienti Euchariftiam. q. d. vide, quomodo cuſtodis. Sed reſpondet Cain fratricida: *reſpo. nunquid &c.* q. d. non eſt mihi tanti, ut velim eum cuſtodire. Sed quid dicit Dominus? *vox ſanguinis fratris tui clamat.* id eſt, veniam petit pro peccatore; eò quòd indignè ſumpſit. Hugo Card. hic.

Rex Salem. Gen. 14. 18. id eſt, pacis. Symbolum juſtitiae, & miſericordiae Chriſti. Communiter Patres docent, Salem fuiſſe eandem civitatem, quæ poſtea dicta Jeruſalem. Chriſtus in Euchariftia indignè ſumptus, rex juſtitiae; dignè, rex pacis. Corn. hic.

Manus non tanges eum (montem) ſed lapidibus opprimetur - ſive jumentum fuerit, ſive homo. Ex. 19. 13. Beſtia, quæ montem teligiſſet, in quo Deus Moſi loquebatur, lapidibus obrui jubetur. Et non magis lapidandus, qui ad Sacram Euchariftiam ferinis moribus accedit. Novarinus Agn. Euchar.

Et mortuus eſt. 1. Paralip. 13. 10. Hic intuentum, quantum delinquit, qui ad Corpus Domini indignus accedit; ſi ille morte mulctatur, qui arcam Domini, Corporis figuram, minorî, quàm debuit, veneratione teigit. Hugo Card. hic.

Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum. Pf. 68. 23. De indigna Communionem accipit hæc S. Thomas opul. 20. de Sac. Euchar. cap. 6.

Eſcam dedit ſumentibus ſe. Pf. 110. 5. Non offendentibus, non ad iracundiam provocantibus &c. Mendoza in 1. Reg. 3.

Vir quoque unus in medio eorum erat - & atramentarium scriptoris ad renes ejus. Ezech. 9. 2. S. Paschasius l. de Corp. & Sangu. Dom. c. 8. Virum, qui erat indutus lineis, & atramentarium scriptoris habebat in lumbis suis, Christum intelligimus. Habet atramentarium ad renes suos, ut omnium peccata describat, & Sanctorum à peccatoribus numerum segreget; maxime dum ad altare veniunt.

Si Dominus Daniel. 5. 3. injuriam vasorum ultus est contra Balthazarem regem, in quibus sanguis tantum hircorum, & arietum, fundebatur: quâ, quæso, pœnâ in eos animadvertet, qui calicis sui sanguinem, & Corpus, impurò corde susceperint? Diez Eucharistia.

Ex Novo.

Quomodo huc intrasti, nos habens vestem nuptialem? Matth. 22. 12. Hoc illis specialiter videtur dicere, qui ad Christi Corporis, & sanguinis Sacramentum, indignè accedunt. Eusebius Emis. D. 22. Pent. Sane hic imparatus ad Eucharisticam cœnam ingressus fuerat: quod crimen tantum est, ut nullo possit prætextu celari, aut imminui. Origenes tr. 20. in Matth. Villicus ille Luc. 16. 3. quando ab illo Dominus rationes poscit; quando malè acta vita eum accusat, invenit, unde in angustia respiret. Sed ille hospes sine veste nuptiali obmutuit. Discrimen: homo, dum cæterorum beneficiorum rationes poscit; verbò, aut factò utcuque se purgare potest de incuria, vel malitia. Verùm Eucharistia, cum sit gratiarum Dei suprema, ita obruit hominem suâ magnitudine, ut nec verbò, nec factò, aliquam suæ ignaviæ excusatiunculam adferre possit. Didacus Niss. D. 2. Pent. §. 2.

Vae homini illi, per quem Filius hominis tradetur. Marci 14. 21. Et hodie quoque, & in æternum, vae illi homini, qui ad mensum Domini malignus accedit. Et ille enim, in exemplum Judæ, Filium hominis tradit, non quidem Judæis peccatoribus; sed tamen peccatoribus: membris videlicet suis, quibus illud inæstimabile Dominici Corporis, & Sanguinis Sacramentum temperare præsumit. V. Beda l. 4. c. 14. in Joan.

Manus tradentis me hæc im est in mensa. Luc. 22. 21. Ità sæpe conqueri potest in hoc Sacramento Christus. *v. 48. Juda, osculo filium hominis tradis?* Gerson tr. 9. sup. Magnif.

Hunc Pater signavit Deus. Joan. 6. 27. Ly hunc ad panem refert Rupertus, qui ait: hunc cibum signavit Deus, hoc est, à communibus cibis distinxit: ut, cum alios communes bonis, à malis fecerit, solum hunc panem, hunc cibum, nunquam dare voluit, nisi dignis, id est, operantibus opus Dei.

Ex vobis unus diabolus est. Jo. 6. 71. Cur Judas à Christo vocatur diabolus, non recedentes. Quia gravior indigna, quàm nulla communio. Sanct. Chrysost. hom. 83. in Matth. dico horribile quoddam, atque tremendum: non est ita malum, demoniacos intrâ Ecclesiam esse, sicut istos.

Quicumque manducaverit - indignè. 1. Cor. 11. 27. hoc est: eandem pœnam dabit, quod supplicium luent ij, qui Christum cruci offerunt: quemadmodum enim ij jugulatores rei sunt sanguinis; ita & hi, qui indignè mysterijs participant. S. Chrysost. orat. de non contemnenda Ecclesia.

Ex Patribus, & aliis.

Ingens nobis indicitur bene vivendi necessitas, ne Corpus Domini, vel indignè sumendo, sumamus judicium; vel sumere cessando; nihilominus incurramus periculum. Necessario quippe sumendus est Agnus, ut à vastante angelo protegamur. Innocentius P. III. c. 42. de Sacro Alt. myst.

Certus sit, quia ultores Angeli nec semel indignè communicanti parcerent; nisi Bonitas Christi, in cujus judicio pendent omnia; & cui commissum est, ut signum ponat in frontibus suoribus; & gladium suspenderet, & removeret momentaneam mortem. Christo totum debemus adferre. S. Paschasius l. de Corp. & Sangu. Dom. cap. 8.

Sumentes indignè præceteris delicta graviora committunt, & pertinaciores in malo, atque ad emendationem vitæ tardiores sunt. S. Laur. Just. l. de Corp. Christi.

Semel pretio traditus est in carne; sed miles in Sacramento. Dies una suæ perituit ludibria Passionis; quodidè verò ab infidelibus ministris super mensam Altaris. S. Laurentius Just. l. de callo connub. c. 24.

O quantum peccatum reputares, si Corpus Christi cani dares. Et certè, tu luxuriose, tu invide, tu avaro, fordior es quòvis cane. S. Bonaventura l. 5. D. 2. Quadr.

Tales sunt focij Judæ proditoris, de quo in Joanne 13. 27. legitur: *post buccellam introivit in eum Satanas*: nam & antè in eum intravit. Sed quia Corpus Christi indignè accepit, magis possedit eum diabolus. Dionysius Carthus. leam. quomodo communicandum.

Christus D. nec cum hoc Sacramento promissit Jo. 6. 32. neque cum instituit Matth. 26. 26. ullas pœnas, aut minas, indignè communicantibus decrevit. Ratio facile potest inveniri. Ut significaret, hoc sacrilegium adeò atrox, ut nemini deberet in memoriam venire; à nemine, tanquam possibile, judicari. Quò pacto Solon apud Athenienses, teste M. Tullio pro Amerino, nullam statuit pœnam in parricidas: ut ostenderet; hoc facinus esse adeò infandum, ut nè in mentem quidem cuiquam mortalium venire debuisset. Quòd si talis culpa cogitari ut possibilibus videri non debebat; quis debitam illi pœnam excogitabit? Certè Sanct. Paulus gravissimas assignat. 1. Cor. 11. 27. *reus erit Corporis, & Sanguinis Domini.* Mendoza in 1. Reg. 3.

Appendix precedentis paragraphi
Mors est malis, vita bonis.

Putabam me stare &c. Gen. 41. 17. Quis non miretur, in iisdem herbarum pascuis, & in iisdem aquarum fluentis, faginari boves quosdam, alias emaciari? Mendoza in 1. Reg. 3.

Nilus Ægyptiis sanguis, Hæbreis potabilis. Ex. 7. 20.

Armenta Ægyptiorum pereunt, falvis Israelitarum. Ex. 9. 4. Id.

Manna, quod à malis servabatur, multis vermibus scatebat; bonis nectar erat. Ex. 16. 20.

Erat manna quasi semen coriandri album. Ex. 16. 31. Ea natura coriandri est, ut homines fanet, serpentes necet. Plinius 1. 20. c. 20.

Panes propositionis dicuntur in Hebræo: *panes facierum*. Ex. 25. 30. quòd duas nimirum facies habuerint; non sinè mysteriò: ut Christus D. in Eucharistico pane duplicem habere faciem significetur: unam amabilem, quæ bonos fanet Pl. 20. 7. *laxificabis eum in gaudio cum vultu suo*. Et Pl. 66. 2. *illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri*. Alteram terribilem, quæ malos perdit, iuxta illud Pl. 20. 10. *pones eos, ut cibum ignis, in tempore vultus tui*; & Pl. 33. 17. *vultus autem Domini super facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum*. Mendoza cit.

Arca Israëlitas animabat, Philisthæos occidebat. 1. Reg. 5. 2. Sicut columna nubis excoecabat Ægyptios, illuminabat Hebræos. Ex. 14. 20.

Caminus Babylonicus iustus tribuebat refrigeria, iniustus movebat incendia. Dan 3. 22.

Sic Christus alijs est in *rumam*, alijs in *resurrectionem*. Luc. 2. 34.

§. XIX.

Ad Eucharistiam accede castus, sinè impunitate carnali.

ET *azymos panes cum lactucis agrestibus*. Ex. 12. 8. Quòd dicit azyma cum amaritudine manducandum; docuit, neminem posse sinè tristitiâ carnis sinceram vitam ducere. Amaritudo videtur jejunium, & omnis abstinentia carnalium deliciarum. Sed Pascha Domini non aliter celebratur; sed sinceritatis azyma aliter non editur. S. Gaudentius tr. 7. in Ex.

Renes vestros accingetis. Ex. 12. 11. Agnum nostrum comesturi renes nostros accingamus; id est, delectationes noxias, & carnalium desideriorum fluxa, restringamus. S. Eligius hom. 14. *Renes praeingimus, cum carnis luxuriam per continentiam coardamus*. S. Gregorius. Oportet nos ex præcepto Domini (*sint lumbi vestri praeincti*) mortificare prius concupiscentias carnis; & sic accipere Corpus Christi. S. Gaudentius tr. 2. in Ex. Primum hoc locò lex castitatis in renibus, quorum scrutator est DEUS, affigitur. Sancti. Paschasius. l. 1. c. 22.

Polyant. Sacr. Tom. I.

Sinè maculâ, ib. Sciendum: quia Agnus Dei sinè maculâ, qui Virginis est filius, luxuriosi, & incoesti, sumunt periculosius. Quia, cum in Sacramento uniri Christo debeamus, conformitate passionis, & munditiæ; nihil sic adverbatur Passioni Crucis, ut voluptas; nihil sic munditiæ, ut fœditas; nihil sic ejus unioni, ut fornicariæ societatis unitas. Algerius l. 1. de Sacr. Alt. c. 21. Non est aliud, quod tantam munditiâ exigat. Abulens. in c. 26. Matth. 9. 32.

Offerentes coram Domino ignem alienum. Levit. 10. 1. Cum ad offerendum Deo terribilis Sacramenti libamen accedimus, cavendum valde est, ne alienum ignem, id est, libidinis flammam, vel cujusvis vitij fomitem, inret salutare hostias deferamus. S. Petrus Dam. ep. 66.

In sanctuario comedes illud. Num. 18. 10. *Mares tantum edent ex eo*. Jo. 6. 10. *discubuerunt viri numero quasi quinq; milia*. Cur nulla mentio foeminarum? S. Cyrillus Alex. l. 3. in Jo. de viris solis mentionem facit; ænigmaticè monens: omnibus, qui viriliter prohibentem, ac fidem, amplectuntur; non imbecillis, ac mollibus, cibum celestem à Salvatore præberi: nam qui muliebri animò sunt, nihil magni cognoscere possunt.

Fecit grande convivium. Esth. 1. 3. Assveri convivium ad literam fuit vanum voluptatis, & gloriæ, aucupium; sed mysticè magnum S. Eucharistiæ simulachrum. *Assverus* Hebr. & Chald. idem est, quod *magnum caput*. Celebravit hoc convivium in regia sua *Susan*; quæ vox Hebr. significat *litium*, puritatis, & virginitatis symbolum. Corn. hic.

Cum jussisset turbam discumbere super fœnum. Matth. 14. 19. Opinor, quòd jusserrat turbas discumbere in fœno, propter id, quod dicitur in Ilaia: *omnis caro fœnum*. hoc est, subjicere carnem, ac subditum reddere carnis affectum: ut sic aliquis possit esse particeps panum, quibus benedixit Jesus. Origenes c. 14. in Matth. Quicunque es, qui vis satiari de panibus Christi; discumbe prius super fœnum: imò prius te ipsum fœnum esse cognosce. Non jam luxuriet in te viriditas carnis. S. Eusebius Emiff. Dom. 4. Quadr. Discumbat super fœnum, florem fœni conterat; id est, castiget corpus suum, & servituti subjiciat, voluptates carnis edomet; quisquis panis vivi caput suavitæ refici. V. Beda in cap. 6. Joan.

Inter Dominica mensæ convivas animalis homo non admittitur; quicquid caro, & sanguinis dicitur, ab hoc coetu excluditur. S. Cyprianus de Cœna Dom.

Quicunque ad altare Domini accedit inquinatus luxuriâ, juxta filium Virginis idolum ponit Veneris. Et cum in os immundum sanctissimam carnem imponit, eam quasi in lutum platearum projicit. Blesensis

l. 38.